

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

УДК 351.862.4

Ірина КРИНИЧНА

*Національна академія державного управління
при Президентові України*

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ: ПРАКСИОЛОГІЧНИЙ ДОСВІД

Аналізується державне управління процесами запобігання та профілактики надзвичайних ситуацій європейських країн системи цивільного захисту, їх спільні основоположні цілі та принципи щодо попередження, боротьби з наслідками і відновлення територій після природних і техногенних катастроф.

Ключові слова: державне управління, надзвичайна ситуація, техногенна катастрофа, національна безпека, цивільний захист.

Ирина Криничная. Государственное управления процессами предупреждения и профилактики чрезвычайных ситуаций: праксиологический опыт

Анализируется государственное управление процессами предупреждения и профилактики чрезвычайных ситуаций европейских стран системы гражданской защиты, их совместные основополагающие цели и принципы для предупреждения, борьбы с последствиями и восстановлением территорий после природных и техногенных катастроф.

Ключевые слова: государственное управление, чрезвычайная ситуация, техногенная катастрофа, национальная безопасность, гражданская защита.

Iryna Krynychna. Praxeological experience of public administration by the processes of emergencies prevention

Public administration by the processes of emergencies prevention of European countries civil protection system, their common fundamental objectives and principles to prevent, combat the effects and recovery areas after natural and anthropogenic disasters is analyzed.

Key words: state administration, extraordinary situation, technogenic catastrophe, national safety, civil defense.

© Кринична І. П., 2013

У національній безпеці європейських країн система цивільного захисту відіграє значну роль і стає предметом зростаючої уваги в рамках міжнародних структур європейської безпеки. Моделі цивільного захисту країн ЄС і НАТО різняться між собою, однак мають спільні основоположні цілі та принципи – попередження, боротьба з наслідками і відновлення територій після природних і техногенних катастроф незалежно від причин їх виникнення з метою захисту невід’ємних прав і свобод громадян, їх власності, демократичного устрою держави і ринкових засад економіки.

Аналіз досвіду державного управління процесами запобігання та профілактики надзвичайних ситуацій та проблем природно-техногенної безпеки зробили відомі вітчизняні і зарубіжні науковці: В. Горбулін, В. Дурдинець, А. Качинський, Р. Фурітсу, Р. Гудман, Р. Ліфтон, Т. Волкова, В. Ємельянов, Г. Рева, В. Врублевський, В. Ксьонзенко, І. Мариніч, В. Торбин, Г. Федулов та ін. Водночас системний аналіз сучасної наукової літератури свідчить про те, що проблема державного управління процесами запобігання та профілактики надзвичайних ситуацій (НС) на сьогодні залишається малодослідженою. Аналіз праксиологічного досвіду державного управління дає змогу узагальнити досягнуті в цій сфері результати та визначити шляхи подальших наукових пошуків.

Протягом останніх років розуміння цілей, завдань і організації цивільного захисту в європейських країнах зазнало значних змін. У країнах ЄС і НАТО спостерігається еволюція систем цивільного захисту від реактивних до активних моделей, які приділяють значно більшу увагу прогнозуванню і попередженню.

Зазначені зміни зумовлені, передусім, такими факторами, як збільшення кількості руйнівних природних і техногенних катастроф, збільшення їх складності, розуміння того, що в більшості випадків ефективність цивільного захисту забезпечується не тільки підготовкою інфраструктури і відповідним плануванням її збереження та відновлення, але й оперативними та організаційними можливостями із захисту населення, які дозволяють аналізувати, передбачати і попереджувати небезпечні сценарії розвитку з точністю і достовірністю, яка була неможливою в недалекому минулому.

З появою нових загроз та небезпек на органи державного управління в умовах НС покладаються нові завдання та функції. Але історичний досвід свідчить, що, незважаючи на відмінності в побудові систем державного управління в умовах НС, самі НС не мають національного забарвлення, тому досвід зарубіжних країн щодо запобігання їх виникненню та ліквідації наслідків є актуальним для вивчення в Україні. Адже аналіз прорахунків, допущених під час ліквідації будь-якої НС у зарубіжних країнах, і врахування їх у підготовці власних управлінців дозволять зменшити негативні наслідки під час управління в умовах НС та ліквідації їх наслідків у країні. До того ж уся різниця між країнами в цій сфері полягає в різному рівні ресурсного забезпечення, яке обмежує можливості запобігання виникненню НС та ліквідації їх наслідків.

Метою статті є аналіз праксиологічного досвіду державного управління процесами запобігання та профілактики НС для підвищення рівня ресурсного забезпечення під час здійснення управління в умовах НС та ліквідації їх наслідків.

У світі відзначається зростання кількості НС різного характеру, у зв'язку з чим цивільний захист населення і територій є однією з важливих функцій держави щодо забезпечення стійкого розвитку країни. У провідних країнах Європи та Америки організація державного управління в умовах НС певним чином відрізняється від більшості країн світу, в яких вона здійснюється на базі системи цивільної оборони та захисту населення від наслідків НС. Ці країни мають великий і значний праксиологічний досвід у вирішенні питань запобігання НС та ліквідації їх наслідків, вивчення та врахування позитивних складових якого є актуальним для реформування державного управління у цій сфері в Україні.

Так, у США, Австралії та Канаді спільними рисами систем державного управління в умовах НС є наявність спеціальних органів, на які покладається управління з метою зменшення втрат життя і власності, захисту національної інфраструктури від усіх типів НС та ліквідації їх наслідків. Водночас зазначені органи не мають власних спеціальних формувань для безпосереднього виконання поставлених перед ними завдань. Міністерство внутрішньої безпеки в США поєднує майже всі інституції держави, що стосуються попередження і протидії наслідкам НС, викликаних терористичною діяльністю, природними та техногенними катастрофами.

У США таким органом є створене у 1979 р. Федеральне агентство управління (FEMA) НС. Організаційно FEMA складається з управлінських та функціональних підрозділів і має регіональні відділи, які підтримують контакти з представниками федеральних міністерств та відомств, що мають власні органи в регіонах, а також з відділами з управління в надзвичайних умовах штатів [8]. Через розмежування повноважень між федеральним урядом та урядом штату, яке діє в межах конституції країни, FEMA не може видати наказ про евакуацію або про заходи щодо його виконання, а лише надає допомогу владі штату. Недоліком такої системи є дублювання функцій унаслідок існування великої кількості органів управління і тимчасових формувань, що залучаються до ліквідації наслідків НС, адже її громіздкість ускладнює керування нею з єдиного центру.

Аналогічним чином функціонує система органів державного управління щодо захисту населення та територій від НС в Австралії, де створена Служба з дій у НС (EMA). Вона є координуючим органом державної влади в розробці національної стратегії, планів та програм боротьби з різними лихами та їх реалізації в мирний і воєнний час, у підготовці фахівців та навчанні населення діям у разі НС, розвитку та вдосконаленні систем зв'язку та оповіщення, надання фінансової допомоги постраждалим територіальним і місцевим органам влади [8].

У Канаді стратегічне керівництво системою цивільної оборони (ЦО)

здійснює прем'єр-міністр, а оперативне – міністр федерального уряду. Функціонування системи ЦО забезпечує Агентство надзвичайної готовності Канади (EPC) [5].

У Німеччині питання цивільного захисту вирішує Міністерство внутрішніх справ (MBC). Відповідальність за всі види забезпечення цієї діяльності покладена на окремі федеральні міністерства, тому при MBC створений постійний комітет з ЦО, якому підвідомчі відділи ЦО MBC земель. Для забезпечення оперативної свободи дій збройних сил у воєнний час створені відповідні органи управління, головними з яких є територіальні адміністративно-господарчі органи воєнних округів, тісно пов'язані з органами державного управління [8].

У Франції система запобігання та ліквідації НС є складовою частиною національної оборони країни. Загальне керівництво системою здійснює міністр внутрішніх справ через Департамент цивільного захисту (ЦЗ). Для виконання покладених на державне управління завдань створені спеціальні органи управління ЦЗ. На регіональному та місцевому рівнях керівництво здійснює голова відповідної адміністрації, який може залучати наявні на підвідомчій йому території сили та засоби. На місця в основу управління покладено управління ризиками. Організація всіх гілок влади поєднує відповідальність держави з автономією місцевих адміністрацій під час виконання завдань ЦЗ [2; 8].

У Великобританії загальне керівництво системою захисту населення і територій від НС здійснюється MBC через відповідне управління та міжміністерський плановий комітет, що координує діяльність міністерств та відомств. На місцевому рівні виконання заходів організують ради графств, адміністративних районів, муніципалітетів міст через спеціально створені планові комітети, які у воєнний час об'єднуються в округи ЦО, тісно взаємодіючи з органами військового командування країни та НАТО. Але за винятком корпусу спостереження, призначеного для радіаційної розвідки та дозиметричного контролю, система захисту населення і територій від НС у Великобританії не має власних сил та засобів [2; 8].

У Нідерландах загальне керівництво ЦО країни здійснює MBC через головне управління ЦО. Загальне керівництво в округах покладається на комісарів провінцій, а безпосереднє – на начальників ЦО та їх штаби. Питання цивільного захисту в районах покладаються на спеціальні ради, а в общинах – на бургомістрів, яким підпорядковуються протипожежна, медична, поліцейська служби, служба комунальних послуг та соціального забезпечення [5].

В Іспанії питання ЦО на національному рівні координує міністр внутрішніх справ. Він очолює Раду цивільної оборони, яка є державним органом, що розробляє програми на випадок лих. Крім того, існують Консультативна рада та Національний центр з оцінки НС. На місцевому рівні завдання з ЦО покладені на муніципалітети та органи управління провінцій, крім того, діяльність в інтересах цивільного захисту є складовою частиною обов'язків регіональних органів самоуправління [6].

У Швейцарії і Швеції цивільний захист здійснюється військовими відомствами і є продовженням завдань ЦО. У решті європейських країн не існує окремих відомств, відповідальних за цивільний захист. Ці функції забезпечують різні спеціалізовані структури, зосереджені, зазвичай, у міністерствах внутрішніх справ [1; 3].

В Японії не існує спеціально створеної організаційної структури для захисту від НС. Ця функція покладена на Центральну раду захисту від НС, яку очолює прем'єр-міністр і відповідні ради префектур та населених пунктів на чолі з губернаторами префектур, мерами міст і старостами сіл. Членами Центральної ради є керівники провідних міністерств і відомств країни, президент товариства Червоного Хреста Японії і голова директорської ради банків країни [8].

В Італії створена спеціальна Національна служба ЦО, загальне керівництво і координацію діяльності якої на державному рівні здійснює міністр у справах координації ЦЗ через міністерство ЦО. Для цього створено Національну комісію з прогнозування та запобігання можливих лих. Єдине керівництво ЦЗ та координацію діяльністю всіх її служб здійснює оперативний комітет ЦЗ, до складу якого входять представники вищого керівництва державних органів влади [8].

Унаслідок усебічного міжнародного співробітництва було створено багато міжнародних органів для взаємодії систем ЦЗ європейських держав для ліквідації наслідків глобальних НС. Існує Міжнародна організація ЦО, створена в 1959 р., куди входять сорок дві держави. Основне завдання організації – підвищення захисту людей у НС, яке базується на співробітництві на регіональній основі. Міжнародна організація ЦО прийняла Конвенцію про скоординовану допомогу в НС.

Аналіз досвіду створення систем запобігання НС і їх ліквідації та перспектив розвитку державного управління в цій сфері вищезазначених зарубіжних країн свідчить про те, що, незважаючи на спільні характеристики та певні відмінності в структурі, підпорядкуванні та керівництві ними, на ці системи покладаються аналогічні завдання. Вони полягають у плануванні заходів щодо запобігання НС, забезпеченні адекватного реагування на них, здійсненні державного управління в умовах НС, навчанні населення діям в умовах НС та підготовці персоналу до виконання покладених на нього завдань.

Останнім часом у більшості країн відбувається перенесення акценту із заходів ЦО на цивільний захист населення від НС природного, техногенного та воєнного характеру, а також запобігання терористичним актам. У зв'язку з цим державне управління в умовах НС стає важливою складовою державної політики та національної безпеки країн. Значна частина витрат на проведення заходів із запобігання НС передається на місцевий рівень, унаслідок чого підвищується відповідальність місцевих органів влади.

Отже, у країнах далекого зарубіжжя ЦЗ давно сформувався, функціонує й координується Головним комітетом НАТО з розробки планів ЦЗ в НС. Системи захисту населення і територій від НС природного,

техногенного та військового характеру здатні досить ефективно забезпечити життєдіяльність людей і суспільства, об'єктів економіки й інфраструктури в разі їх виникнення. При цьому в усіх країнах створені сучасні системи управління силами і засобами, добре продумані системи підготовки керівного складу і персоналу аварійно-рятувальних та інших формувань, навчання населення діям у НС різного характеру.

Не залишаються осторонь від реформувань у сфері державного управління в умовах НС і країни Євросоюзу. Зростання кількості стихійних лих, техногенних катастроф і терористичних актів на території країн ЄС змусило керівництво Єврокомісії проаналізувати можливості та проблеми щодо реагування на НС. Серед проблем відзначено відсутність єдиних систематизованих планів дій, низький рівень взаємодії під час використання національних та регіональних ресурсів, що виділяються для ліквідації НС, та безсистемність у підходах керівництва країн-членів ЄС до реагування на кризи. Серед основних організаційних заходів щодо розвитку та вдосконалення системи реагування на НС визначено формування Європейських сил ЦЗ та забезпечення можливості їх діяльності на віддалених територіях країн-членів ЄС, які повинні відповідати за ліквідацію наслідків кризових ситуацій і техногенних катастроф та негайне реагування на основні ризики у сфері цивільної безпеки.

Участь країн-членів ЄС у складі Європейських сил ЦЗ планується на добровільній основі, але не виключається приєднання до них підрозділів інших зацікавлених країн. Передбачається створення спільного фонду для забезпечення запобігання НС та ліквідації їх наслідків. Внесок сил та засобів до нього кожна країна визначатиме сама й утримуватиме їх за власний рахунок на своїй території. Крім того, зазначається можливість спеціалізації країн за напрямками діяльності з протидії загрозам цивільної безпеки. Але за умови виникнення великомасштабної НС пріоритет надаватиметься вирішенню європейських проблем. У разі внутрішньої кризи в окремій країні передбачається використання нею власних підрозділів зі складу Європейських сил ЦЗ та отримання додаткової допомоги.

У зв'язку з обмеженістю ресурсів не виключається можливість використання воєнного потенціалу країн ЄС, а в разі неспроможності ЄС самостійно вирішити проблему через нестачу необхідних ресурсів і можливість використання потенціалу союзників у НАТО. Під час підготовки та проведення операцій планується використовувати Глобальну систему спостереження за навколишнім середовищем та безпекою і стаціонарні супутники країн ЄС. Серед інших заходів удосконалення системи реагування на НС зазначається створення Ради з питань цивільної безпеки та посилення ролі Ради ЄС із загальних питань та зовнішніх відносин у сфері кризового реагування.

Отже, зміни воєнно-політичної ситуації у світі обумовили перехід від системи ЦО, яка з моменту створення була одним зі стратегічних чинників обороноздатності, до спрямованої на збереження життя і здоров'я

людини та середовища її існування системи ЦЗ [4; 7]. Наслідком цього є перерозподіл прав, відповідальності, витрат між центральними органами управління та організаціями на місцях. Зростає відповідальність місцевих органів влади. Вживаються заходи щодо перерозподілу витрат із центрального на місцевий рівень та приватний сектор.

Одним із основних напрямів реформування цієї сфери за кордоном є розширення завдань та функцій системи органів державного управління в умовах НС, переорієнтація їх сил та засобів на дії як у воєнний, так і мирний час. Заходи на воєнний час плануються згідно з умовами регіональних війн та використання високоточної звичайної зброї, але не виключається й вірогідність застосування зброї масового ураження. А сили та засоби застосовуються для захисту населення та ліквідації наслідків великомасштабних НС різного характеру в мирний час, враховуючи акції технологічного тероризму. Ці системи стають мобільнішими. Керівництво країн прагне зробити їх складовою суспільного життя, де кожен громадянин повинен брати участь у заходах, спрямованих на забезпечення захисту від НС та ліквідацію їх наслідків [4]. Зарубіжні системи ЦЗ, як правило, децентралізовані, керівництво ними здійснюється безпосередньо на урядовому рівні або покладене на одне з існуючих міністерств (оборони, внутрішніх справ, внутрішньої безпеки, сільського та міського розвитку тощо) чи спеціально створений орган державного управління (міністерство, агентство, службу). Велика увага приділяється підготовці керівного складу органів управління і персоналу аварійно-рятувальних та інших формувань, а також розвитку громадських рятувальних формувань та навчання населення з питань захисту від НС.

Таким чином, у більшості розвинених країн світу здійснюється перехід від системи ЦО, орієнтованої в основному на особливий період, до системи цивільного захисту, на яку покладається завдання із запобігання, профілактики та реагування на НС різного характеру у воєнний та мирний час. Крім того, реформовані системи відіграють велику роль у забезпеченні національної безпеки країн.

Отже, аналіз прaksiологічного досвіду державного управління процесами запобігання та профілактики НС зарубіжних країн свідчить, що створені ними системи державного управління в умовах НС продовжують розвиватися з метою ефективного забезпечення життєдіяльності людей і суспільства, об'єктів економіки та інфраструктури у випадку їх виникнення. Відмінності в їх побудові та функціонуванні зумовлені національними особливостями їх формування та розвитку. Незважаючи на те що кожна нова НС відрізняється від попередньої, її наслідки, поведінка населення, порядок ліквідації є типовими для будь-якої країни, тому що різниця між країнами полягає лише в обсязі ресурсного потенціалу, яким вона володіє. І чим менше ресурсів у розпорядженні певної країни, тим менші в неї можливості, щоб захиститися від негативних наслідків НС.

На сучасному етапі розвитку в умовах інтенсифікації глобалізаційних процесів намітилася тенденція до об'єднання зусиль окремих країн для спільної боротьби з виникненням та ліквідацією НС на їх територіях. Зокрема, це виражається у створенні Європейських сил ЦЗ, до яких повинна долучитися й Україна. Цей крок надасть можливість доступу до інформаційних ресурсів ЄС у сфері цивільного захисту, до новітніх технологій, а також сприятиме обміну досвідом та підвищенню кваліфікації як рятувальників, так і управлінців. Крім того, це стимулюватиме керівництво країни приділяти більше уваги проблемам ЦЗ і сприятиме своєчасній модернізації та технічному переоснащенню їх сил і засобів з урахуванням останніх інноваційних розробок, адже, маючи застаріле обладнання, вони не зможуть повноцінно брати участь у європейських заходах, а отже, бути повноцінними партнерами в цій сфері.

Зважаючи на вищезазначене, в Україні доцільно розробити і впровадити концепцію, яка б була науково й економічно обґрунтована стосовно реформування державного управління в цій сфері з метою системного підходу й урахуванням комплексного аналізу щодо реалізації заходів, спрямованих на перехід до системи ЦЗ. У рамках цього необхідно збалансовано розподілити обов'язки та відповідальність між державним, регіональним та місцевим рівнями, державними органами, приватним підприємництвом та неурядовими громадськими організаціями, а також врахувати особливості регіонів України. Такий підхід надасть можливість створити єдину державну систему, яка надійно функціонуватиме та ефективно здійснюватиме управління в умовах НС техногенного, природного та воєнного характеру і братиме участь у попередженні актів тероризму та соціально-політичних конфліктів.

Список використаних джерел

1. **Волкова Т. Н.** Гражданская оборона Австрии на современном этапе / Т. Н. Волкова // Чрезвычайные ситуации и гражданская оборона за рубежом. – 1992. – Вып. 1 – 2. – С. 7.
2. **Емельянов В.** Гражданская оборона Франции / В. Емельянов // Зарубежное военное обозрение. – 1991. – № 9. – С. 61 – 69.
3. **Емельянов В.** Гражданская оборона Швейцарии / В. Емельянов // Зарубежное военное обозрение. – 1992. – № 6. – С. 19 – 24.
4. **Осноvy** организации современной гражданской обороны. – Режим доступа : www.gr-obor.narod.ru/p451.htm.
5. **Порядочний Л. В.** Безпека в надзвичайних ситуаціях та цивільна оборона : навч. посіб. / Л. В. Порядочний, В. М. Заплатинський. – К. : Київ. нац. торгов.-екон. ун-т, 2003. – 301 с.
6. **Торбин В. Н.** Гражданская защита в Испании / В. Н. Торбин // Чрезвычайные ситуации и гражданская оборона за рубежом. – 1992. – Вып. 1 – 2. – С. 8.
7. **Український** соціум: загрози екстремальних ситуацій : монографія / Г. В. Рева, В. К. Врублевський, В. П. Ксьонзенко, І. В. Мариніч ; за ред. В. К. Врублевського. – К. : Інтеллект, 2003. – 432 с.

8. Федулов Г. В. Зарубежный опыт создания и обеспечения функционирования систем предупреждения и ликвидации чрезвычайных ситуаций / Г. В. Федулов // Проблемы безопасности при чрезвычайных ситуациях. – 1998. – Вып. 8. – С. 63 – 100.

Надійшла до редколегії 29.01.13

УДК 323.21

Тетяна ФЕДОРІВ

Національна академія державного управління
при Президентові України

СУТНІСТЬ ТА ІНСТРУМЕНТИ РЕПУТАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Обґрунтовується поняття «репутаційний менеджмент» у сфері державного управління, визначаються його основні характеристики; виокремлюються інструменти репутаційного менеджменту у сфері державного управління та аналізується його процес.

Ключові слова: менеджмент, репутаційний менеджмент, бажана репутація, органи публічної влади, інструменти репутаційного менеджменту.

Татьяна Федорив. Сущность и инструменты репутационного менеджмента в сфере государственного управления

Обосновывается понятие «репутационный менеджмент» в сфере государственного управления, определяются его основные характеристики; выделяются инструменты репутационного менеджмента в сфере государственного управления и анализируется его процесс.

Ключевые слова: менеджмент, репутационный менеджмент, желательная репутация, органы публичной власти, инструменты репутационного менеджмента.

Tetiana Fedoriv. Essence and reputation management tools in public administration

The concept of reputation management in sphere of public administration is defined, its main characteristics singled out reputation management tools in public administration and its process is analyzed.

Key words: management, reputation management, desirable reputation, public authorities, reputation management tools.

Управління репутацією державно-управлінського виміру – це стратегічний вплив усієї сукупності стейкхолдерів на основні характеристики суб'єктів репутації (колективної та індивідуальної, а саме: державу; гілки влади; органи державної влади; органи місцевого самоврядування; державних службовців; інших представників органів державної влади і органів місцевого самоврядування, які уособлюють відповідні органи влади; владу в цілому як збірне поняття; публічну владу як уособлення всіх цих суб'єктів репутації) за допомогою інструментів репутаційного менеджменту з метою коригування

© Федорів Т. В., 2013

репутаційних характеристик у бажаному напрямку та формування репутаційної платформи задля досягнення нової якості інституціональної легітимності. Репутаційний менеджмент потребує окремого аналізу, оскільки має окремих суб'єктів та окремий інструментарій, що й зумовлює актуальність дослідження.

Поняття репутаційного менеджменту у вітчизняній науковій традиції можна вважати досить спірним. Через низьку динамічність репутації досі існують сумніви, наскільки ефективним може бути вплив на неї. Ще однією важливою причиною наукових пошуків, що тривають навколо поняття «репутаційний менеджмент», є те, що в літературі англійською мовою поняття «репутаційний менеджмент» і «управління репутацією» ототожнено як «*reputation management*» (праці Е. Гріффіна, К. Дженазі, Г. Дулінга, М. Кагілла, Дж. Кей, Дж. Корнеліссена, К. ван Ріла, В. Ріндової, І. Смайжене, Ч. Фомбрана, С. Хетрік, М. Швайгера, Е. Шрейбера, К. Ямада). Відтак російські науковці О. Ю. Трубецкой та Ф. І. Шарков вживають поняття «репутаційний менеджмент» і «управління репутацією» як синоніми. Ф. І. Шарков пише: «репутаційний менеджмент – це управління процесом формування і коригування репутаційних характеристик, доведення їх до цільової аудиторії» [3, с. 150] (тут і далі переклад автора. – Т. Ф.). Характерно, що комунікаційний менеджмент як «цілеспрямована діяльність із забезпечення надійного функціонування комунікаційних процесів у просторі і часі, системоутворювальний (щодо об'єкта і предмета) механізм комунікаційного функціонування соціальних структур, регіонів, держав, планетарного співтовариства» [1] став нормативною дисципліною. Оскільки репутація може бути бажаною, небажаною і нейтральною, лише піар-технологій для її зміцнення недостатньо. Традиційний підхід до піару як до кризових комунікацій і соціальної відповідальності – це тактики, а не репутаційний менеджмент. Репутаційний менеджмент слід розглядати в рамках «моделі подій», тобто діяльності, якої стейкхолдери очікують від організації. Потужними стейкхолдерами для організації є її працівники, які є важливим джерелом репутації організації за її межами.

Основні підходи до змісту поняття менеджменту наведені в працях таких зарубіжних науковців, як С. Ангольт, І. Ансофф, І. Адізес, М. Армстронг, Р. Дафт, П. Друкер, Ф. Котлер, Г. Мінцберг; проблеми теорії й практики державного управління та менеджменту досліджували вітчизняні науковці, зокрема В. Б. Авер'янов, В. Д. Бакуменко, М. М. Білинська, С. Д. Дубенко, Н. Т. Гончарук, І. А. Грицяк, В. М. Князєв, А. В. Ліпенцев, Н. Р. Нижник, О. Ю. Оболенський, В. М. Олуйко, Л. А. Пашко, І. А. Радзівеський, А. П. Рачинський, І. В. Розпутенко, Є. В. Ромат, С. М. Серьогін, Г. П. Ситник, І. Г. Сурай, Ю. П. Сурмін, В. В. Токовенко, Ю. П. Шаров та ін.

Метою статті є визначення поняття «репутаційний менеджмент» у сфері державного управління та його основних характеристик;